

Vagnsaxel efter svensk modell

Nykvarns mekaniska verkstad

Vardagstryck

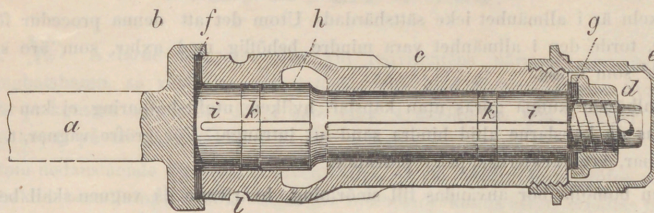

National Library
of Sweden

NYQVARNS MEKANISKA WERKSTAD.

Adress: Södertelge.

VAGNSAXEL efter Svensk Modell.

Material: Hjulbössan af tackjern; muttern af smidjern samt den omgifvande kapseln af tackjern, messing eller annan metall.

Beskrifning: *a* axeln; *b* stosen; *c* hjulbössan; *d* den sexkantiga muttern, som är höger- eller venstergängad, allt efter den sida af vagnen der denna axelända placeras; *e* kapseln, som skruvas utanpå hjulbössan, lämpad för åttkantig skrufnyckel; *g* läderring, som är inpassad uti muttern medelst en deri gjord nedsvarfning; *f* läderring, försänkt uti stosen; *h* oljerum; smörjränd längsefter och hvaraf det gifves 3:ne st., en alltid öfverst; *k k* smörjränder på tvären; *l* nedsvarfning å hjulbössan, för träet å nafvet att fästa vid då hjulbössan kilas fast.

Läderringarne äro orörliga under det att hjulbössan går omkring. De förhindra smörj-oljan att rinna ut, gagna genom sin elasticitet uti att emottaga stötarne och tillåta hjulet att gå tyst samt förhindra hjulbössans nötning å ändarne. Erfarenheten bestyrker deras veraktighet.

Oljerummet är tillräckligt stort för att tillåta hjulet att gå 1—3 månader utan förnyad smörjning.

En hopkländ stålfjäder, eller s. k. sax, som appliceras framför muttern, förhindrar denna att löpa af, om muttern händelsevis skulle lossna vid tillbakagående.

De insvarfvade och inhyflade oljeränderna fördela oljan öfver hela axeln. De 3:ne långsgående spår, af tillräckligt djup, upptaga de sandkorn, som möjligen inkomma mellan bössan och axeln, så att de ej skada denna sednare.

Konstruktion: De olika numrorna, angifvande olika storlekar, rätta sig efter dimensionerna på den fyrkant som axeln innehafver bakom stosen, och äro å nedanstående prisnota angifna efter det gamla verkmåttet. Den gröfre delen af den svarfvade axeln bör vara lika stark som den fyrkantiga axeln, således hafva samma tvär-genomskärning. Diametern blir derigenom något större än en sida af fyrkanten. Den tjockare delen af rundaxeln bör skjuta fram så långt som hjulbössan det kan tillåta. Denna sednare afsmalnar der ekrarne möta, på det att nafvet ej må onödigt förstöras. Axel och hjulbössa underkastas icke allenast den mest noggranna svarfning hvar för sig, utan slipas äfven efteråt för att få en glatt yta. Iakttagas bör: att hjulbössan ligger an samtidigt emot så väl den finare som den gröfre rundaxeln. Gängorna till så väl mutter som kapsel äro snarare gröfre än finare, på det att vid påskrufning ej någon vilsegångning må äga rum.

NYQVARNS MEKANISKA WERKSTAD.

Adress: Södertelge.

Anmärkning: För att icke möjligen skada ett eljest godt och segt jern, är stosen icke fastgjord vid axeln genom svetsning.

Axeln är i allmänhet icke sättshärdad. Utom det att denna procedur fördyrar axlarna, torde den i allmänhet vara mindre behöflig med axlar, som äro så noga inslipade som dessa.

Hjulbössor kunna göras utan kapslar, hvilken utgiftsbesparing ej kan rekommenderas då kapslarna alltid hindra sand att intränga. För gröfre vagnar, t. ex. arbetsvagnar, äro tackjernskapslar passande.

Ren bomolja bör användas till smörjning, hvarjemte då vagnen skall begagnas första gången, axeln bör väl inoljas uteder sin hela längd, på det att den ej må gå torrt, då det alltid drar om någon tid innan oljan från oljerummet hinner mata axeln.

Med anledning deraf, att messingskapslar, som hvitkokas för att harmonisera med öfriga beslager, då dessa begagnas hvita, snart genom nötning mer och mindre återtaga sin gula färg, har det varit angeläget att äfven tillverka en metall af hvitgrå färg hvarigenom nämnde olägenhet minskas. —

Naturligtvis är det obehöfligt att dessa cylindriska axlar skränkas framåt.

Denna modell på vagnsaxlar, som något liknar de förut i Sverige begagnade s. k. "halfpatent," har för afsigt att bilda en länk emellan de engelska Collings-axlarna och de allmänt förekommande koniska axlarna med hjulbössor, försedda med smörjrand i spiral och upptager de förras väsendtliga fördelar till ett betydligt billigare pris. — I sammanhang härmed kan det vara på sin plats att här, upptaga några af de olägenheter, som vidhäfta dessa koniska hjulbössor:

Denna oljespiral, eller skruffinje, tillåter smörjan att drivas endast åt ett håll, inåt, under det att den andra ändan blifver osmord. För att mota denna olägenhet har man börjat göra 2:ne spiraler i kors, en åt hvardera hållet. Detta förminskar hjulbössans nötyta betydligt, hvarföre de snart utnötas. En väsendtligare olägenhet medför bristen på läderringar, hvarigenom hjulbössan nötes starkt vid ändarna, skrammel uppstår, mycken vagnsmörja konsumeras och mycken tid tages i anspråk för den ständiga smörjningen. — Ett ytterligare fel vidlåder detta axelsystem, om såsom vanligen brukas vid tillverkningen deraf: hjulbössan vare sig af tackjern eller metall, broschas opp i stället för att svarfvas. Hålet blir derigenom ej rundt, så att axeln endast ligger an emot några få punkter på hjulbössan, och när dessa snart äro bortnötta på axelns bekostnad, blifver det glapprum emellan axel och bössa. Dessa bristfälligheter förvärias ännu mera då axeln filas i stället för att svarfvas. — Oljespiralerna förklenar hjulbössan så att, då denna i allmänhet ej är öfverflödigt grof, ett söndergående ej hör till sällsyntheterna.

Den tillökning i arbete och material, som ofvanstående förbättrade vagnsaxelsystem efter svensk modell medför, ökar naturligtvis kostnaden emot det vanliga axelsystemet med koniska lopp. Denna kostnad blifver likväl snart ersatt genom minskade smörjningsoperationer för vagnar, som ständigt begagnas, såsom arbetsvagnar, oberäknadt den större uthålligheten och lättgåendet.

NYQVARN'S MEKANISKA WERKSTAD.

Adress: Södertelge.

PRIS-NOTA å dato:

Märke: N^M_W . Axlarne levereras fritt vid reqvirentens närmaste jernvägsstation, eller ångbåtshamn, så vida den står i förbindelse med Södertelge eller Stockholm. Priset är pr kontant och gäller för 1 sats eller 4 axeländar. Om 5 satser af samma N:o köpas på en gång erhålles 5 proc. rabatt.

Utom nedanstående N:o kunna äfven andra, så väl mindre som gröfre, erhållas efters ärschild beställning; dubbla omgångar hjulbössor kunna äfven erhållas till samma axlar i fall att reservhjul skola användas.

Önskar reqvirenten axeländarne, som skola hopsvetsas, afplattade, i stället för fyrkantiga och runda (för att t. ex. lämpas till arbetsvagnar), så torde detta angifvas vid beställningen.

Ehuru alltid en stor del finnes i lager, anhålles om beställning minst en månad innan deraf göres behof.

N:o	Axels gröf k.	Sjelfva hjulbös- sans längd i tum.	Pris i Riksmynt.									
			Med mes- sings- kapsel.	Hvitkokad metallkapsel.	Tackjerns kapsel.	Utan kapsel.	Sättsbärdad axel samt mess. kapsel.					
1.	1 $\frac{1}{4}$ tum fyrkant	6 $\frac{3}{8}$										
2.	1 $\frac{3}{8}$ " "	6 $\frac{3}{4}$										
3.	1 $\frac{1}{2}$ " "	7 $\frac{5}{8}$										
4.	1 $\frac{5}{8}$ " "	7 $\frac{7}{8}$										
5.	1 $\frac{3}{4}$ " "	8 $\frac{1}{4}$										
6.	1 $\frac{7}{8}$ " "	8 $\frac{1}{2}$										
7.	2 " "	8 $\frac{3}{4}$										

